

Энг фойдали 500 та кундалик сўз

«Энг керакли сўзлар» рўйхатлари одатда энг қийин жойда узилиб қолади: юз сўз суҳбатга етмайди, уч минг сўзни ёдлаб бўлмайди. Беш юз — оддий бир кунни тўлиқ қоплайдиган миқдор: овқат сотиб олишга, нима оғриётганини тушунтиришга, учрашувга келишишга, оила ва иш ҳақида гапиришга етади.

Қуйида — ўша 500 та сўзнинг ҳаммаси, 17 та гуруҳга бўлинган. Гуруҳ ичида сўзлар алифбо бўйича эмас, ҳаётда учраш тартибида турибди: алифбо излаш учун қулай, ёдлаш учун фойдасиз. Ҳар бир гуруҳдан кейин — ўша сўзлар қаерда қийинчилик туғдириши ҳақида қисқа изоҳ.

Рўйхатдан қандай фойдаланиш керак

- **Кетма-кет ўқиманг.** Битта гуруҳни олинг — у бир неча кунга етади. Ўн еттита гуруҳни ҳафтасига биттадан олсангиз, тўрт ойда рўйхат тўлиқ тугайди.
- **Алоҳида сўзни эмас, иборани ёдланг.** *drink coffee, go home, catch the bus* иборалари *coffee, home, bus* сўзларидан анча яхши эсда қолади ва оғзингиздан яхлит чиқади. Ҳар бир сўзга шундай иборани ўзингиз тузиб боринг.
- **Ўзингизни гап билан текширинг.** Рўйхатдан таниётган сўз ҳали ёдланган эмас; ёдланган — керак пайтда ўзи эсингизга тушгани.
- **Бир неча сўздан иборат ёзувлар** — *ice cream, thank you, get up, post office* — битта бирлик сифатида саналади, чунки улар яхлит ёдланади ва яхлит айтилади.

Транскрипция атайлаб берилмаган: инглизча ўқиш қоидалари нолдан ўқиш йўналишида алоҳида таҳлил қилинган, ўнта қоида беш юзта транскрипциядан фойдалироқ.

Рўйхат мундарижаси

Ўн еттита гуруҳ — кераклисига ўтинг ёки кетма-кет юринг:

1. Одамлар ва оила — 28 сўз
2. Тана, соғлиқ ва шифокор — 26 сўз
3. Уй ва уйдаги буюмлар — 36 сўз
4. Овқат ва ичимликлар — 40 сўз
5. Кийим — 18 сўз
6. Вақт, кунлар ва кун тартиби — 34 сўз
7. Сонлар — 24 сўз
8. Об-ҳаво, йил фасллари ва табиат — 22 сўз
9. Шаҳар ва жойлар — 26 сўз
10. Транспорт ва йўл — 22 сўз
1. Иш ва ўқиш — 26 сўз
2. Пул ва савдо — 22 сўз
3. Телефон, интернет ва техника — 16 сўз
4. Энг керакли феъллар — 60 сўз
5. Сифатлар — 38 сўз
6. Ёрдамчи сўзлар: олмошлар, сўроқлар, предлоглар — 46 сўз
7. Мулоим сўзлар ва қисқа иборалар — 16 сўз

1. Одамлар ва оила (28 сўз)

Сўз	Таржимаси
mother	она, ойи
father	ота, дада
parents	ота-она
son	ўғил
daughter	қиз
child	бола
children	болалар
brother	ака (каттаси), ука (кичиги)
sister	опа (каттаси), сингил (кичиги)
baby	чақалоқ
husband	эр
wife	хотин, рафиқа
family	оила
grandmother	буви

Сўз	Таржимаси
grandfather	бобо
aunt	амма, хола
uncle	амаки, тоға
cousin	амакивачча, холавачча
friend	дўст
man	эркак
woman	аёл
boy	ўғил бола
girl	қиз бола
people	одамлар
person	одам
neighbour	қўшни
guest	меҳмон
name	исм, ном

People сўзи — кўплик маъносида: *people are waiting*. Бир киши — *person*, бир нечтаси — *people*; «persons» шакли фақат расмий эълонларда учрайди. Эр-хотиннинг яқинлари **-in-law** орқали ифодаланади: *mother-in-law*, *brother-in-law*. Ўзбек тилидаги «ака/ука» ва «опа/сингил» ажратиши инглиз тилида йўқ: *brother* ва *sister* ёшга қараб бўлинмайди; ёшини айтиш керак бўлса, *older brother*, *younger sister* дейилади.

2. Тана, соғлиқ ва шифокор (26 сўз)

Сўз	Таржимаси
head	бош
face	юз
eye	кўз
ear	қулоқ
nose	бурун
mouth	оғиз
tooth	тиш
hair	соч
hand	қўл (кафт)
arm	қўл (елкадан)
leg	оёқ
foot	оёқ кафти, товон
finger	бармоқ

Сўз	Таржимаси
back	орқа
stomach	қорин, меъда
heart	юрак
skin	тери
body	тана
doctor	шифокор, дўхтир
nurse	ҳамшира
medicine	дори
pain	оғриқ
cough	йўтал
fever	иситма
ill	касал
hurt	оғримок

Hand — билақдан пастки қисм, arm — қўлнинг бутуни; foot (оёқ кафти) ва leg (оёқ) ҳам шундай ажратилади. Ўзбек тилида «қўл» ва «оёқ» иккала маънони ҳам қоплайди, инглизчада эса иккитадан сўз бор. Tooth ва foot кўпликда нотўғри: *teeth*, *feet*. Оғриқни икки йўл билан айтишади: *My back hurts* ёки *I have a pain in my back*.

3. Уй ва уйдаги буюмлар (36 сўз)

Сўз	Таржимаси
house	уй
home	уй (ўз уйи)
flat	квартира
room	хона
kitchen	ошхона
bedroom	ётоқхона
bathroom	ваннахона
living room	меҳмонхона (уйдаги)
door	эшик
window	дераза
wall	девор
floor	пол, қават
stairs	зина
garden	боғ
key	калит
table	стол
chair	стул
bed	каравот

Сўз	Таржимаси
sofa	диван
lamp	чироқ
light	ёруғлик
fridge	музлатгич
cooker	плита
sink	ювгич
shower	душ
toilet	ҳожатхона
towel	сочиқ
soap	совун
mirror	кўзгу
cup	пиёла
plate	ликопча
glass	стакан
spoon	қошиқ
fork	санчқи
knife	пичоқ
bottle	шиша

Home — «ўз уйи» ва аини пайтда равиш: *go **home*** предлогсиз, *go **to** the house* эса предлог билан айтилади. Британияча flat АҚШда apartment дейилади. Хоналар **in** предлогини олади: *in the kitchen*.

4. Овқат ва ичимликлар (40 сўз)

Сўз	Таржимаси
food	овқат, таом
water	сув
bread	нон
milk	сут
tea	чай
coffee	қаҳва
juice	шарбат
sugar	шакар
salt	туз
egg	тухум
cheese	пишлоқ
butter	сариёғ
meat	гўшт
chicken	товуқ гўшти
fish	балиқ
rice	гуруч

Сўз	Таржимаси
vegetable	сабзавот
fruit	мева
apple	олма
banana	банан
orange	апельсин
soup	шўрва
salad	салат
sandwich	бутерброд
cake	торт
ice cream	музқаймоқ
chocolate	шоколад
breakfast	нонуста
lunch	тушлик
dinner	кечки овқат
meal	овқатланиш
menu	меню

Сўз	Таржимаси
pasta	макарон
potato	картошка
tomato	помидор
onion	пиёз

Сўз	Таржимаси
snack	газак
bill	ҳисоб
hungry	оч
thirsty	чанқоқ

Bread, water, rice, meat, cheese саналмайди — *some bread* дейилади, «a bread» эмас. Миқдор **of** орқали берилади: *a glass of water, a cup of tea, a piece of cake*. Ўзбек тилида «бир стакан сув» дейишади, инглизчада эса стакан билан сув орасида **of** туради. Кафедаги ҳисоб — *the bill*, АҚШда *the check*.

5. Кийим (18 сўз)

Сўз	Таржимаси
clothes	кийим
shirt	кўйлак (рубашка)
T-shirt	футболка
trousers	шим
jeans	жинси
dress	аёллар кўйлаги
skirt	юбка
jacket	куртка
coat	палто

Сўз	Таржимаси
shoes	пойабзал
socks	пайпоқ
hat	бош кийим
scarf	шарф
gloves	қўлқоп
belt	камар
size	ўлчам
pocket	чўнтак
umbrella	соябон

Clothes, trousers, jeans, shoes, gloves ҳамиша кўплик: *my trousers **are** new*. Ўзбек тилида «шим» бирлик шаклида ишлатилади, инглизчада эса trousers кўплик. Уларни жуфт билан санашади: *a pair of shoes*. Wear — кийиб юриш (ҳолат), put on — кийиш (ҳаракат).

6. Вақт, кунлар ва кун тартиби (34 сўз)

Сўз	Таржимаси
time	вақт
day	кун
week	ҳафта
month	ой
year	йил
hour	соат (вақт ўлчови)
minute	дақиқа
second	сония
today	бугун
tomorrow	эртага
yesterday	кеча
morning	эрталаб, тонг
afternoon	тушдан кейин
evening	кечқурун
night	тун
now	ҳозир

Сўз	Таржимаси
later	кейинроқ
early	эрта
late	кеч
always	ҳамиша
never	ҳеч қачон
sometimes	баъзан
often	тез-тез
usually	одатда
again	яна
already	аллақачон
still	ҳали
yet	ҳали (инкор гапда)
weekend	дам олиш кунлари
holiday	таътил, байрам
birthday	туғилган кун
clock	соат (асбоб)

Сўз	Таржимаси
soon	тез орада

Сўз	Таржимаси
o'clock	соат (аниқ вақт)

Ҳафта кунлари ва ой номлари бош ҳарф билан ёзилади: **Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday; January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December**. Ўзбекчада улар кичик ҳарф билан ёзилади (душанба, январь), шунинг учун бу одатни алоҳида эслаб қолинг.

Предлоглар ҳажмига қараб бўлинади: аниқ вақтга **at** (*at six*), кунга **on** (*on Monday*), ойга, йилга ва кун қисмига **in** (*in July, in the morning*). Ягона истисно ёдлаб олинади: **at night**. Ўзбек тилида соат ва ой учун кўпинча битта «-да» қўшимчаси ишлатилади (соат олтида, июлда); инглизчада эса учта предлог бор.

7. Сонлар (24 сўз)

Сўз	Таржимаси
zero	нол
one	бир
two	икки
three	уч
four	тўрт
five	беш
six	олти
seven	етти
eight	саккиз
nine	тўққиз
ten	ўн
eleven	ўн бир

Сўз	Таржимаси
twelve	ўн икки
twenty	йигирма
thirty	ўттиз
fifty	эллик
hundred	юз
thousand	минг
million	миллион
number	рақам, сон
first	биринчи
last	охирги
half	ярим
twice	икки марта

13–19 сонлари **-teen** қўшимчаси билан (*thirteen ... nineteen*), ўнликлар **-ty** қўшимчаси билан (*forty, sixty, eighty*) ясалади; оғзаки нутқда *thirteen* ва *thirty* ни урғу фарқлайди. Тартиб сонлар нотўғри бошланади — *first, second, third* — сўнг **-th** қўшимчасини олади. *Hundred* ва *thousand* сондан кейин кўпайтирилмайди: *two hundred*. Ўзбек тилида ҳам сондан кейин от кўплик олмайди («икки китоб»), инглизчада эса *two books* — от кўплик шаклида бўлади.

8. Об-ҳаво, йил фасллари ва табиат (22 сўз)

Сўз	Таржимаси
weather	об-ҳаво
sun	қуёш
rain	ёмғир
snow	қор
wind	шамол
cloud	булут
sky	осмон
ice	муз
storm	бўрон
spring	баҳор
summer	ёз

Сўз	Таржимаси
autumn	куз
winter	қиш
tree	дарахт
flower	гул
river	дарё
sea	денгиз
mountain	тоғ
forest	ўрмон
animal	ҳайвон
dog	ит
cat	мушук

Об-ҳаво ҳақида шахсиз **it** орқали гапирилади: *It's raining, It's cold today.* Ўзбек тилида «ҳаво совуқ» дейилади, инглизчада эса «ҳаво» ўрнида **it** туради. Фасллар in предлогини олади: *in summer, in winter.* Америка инглизчасида autumn ўрнига fall кўпроқ ишлатилади.

9. Шаҳар ва жойлар (26 сўз)

Сўз	Таржимаси
place	жой
city	шаҳар
town	кичик шаҳар
village	қишлоқ
street	кўча
road	йўл
shop	дўкон
supermarket	супермаркет
market	бозор
restaurant	ресторан
café	кафе
hotel	меҳмонхона
hospital	касалхона

Сўз	Таржимаси
pharmacy	дорихона
bank	банк
post office	почта
park	парк
museum	музей
cinema	кинотеатр
library	кутубхона
church	черков
centre	марказ
address	манзил
map	харита
corner	бурчак
building	бино

At сизни нуқтага қўяди (*at the shop*), in — ичига (*in the park*), бурчак эса on предлогини олади: *on the corner*. Британияча shop — АҚШда store, pharmacy эса Британияда кўпинча chemist's дейилади. Ўзбек тилида жой «-да» қўшимчаси билан берилади (дўконда, паркда); инглизчада эса at ва in ўртасида танлашга тўғри келади.

10. Транспорт ва йўл (22 сўз)

Сўз	Таржимаси
car	автомобиль, машина
bus	автобус
train	поезд

Сўз	Таржимаси
suitcase	чемодан
seat	ўриндик, жой
driver	ҳайдовчи

Сўз	Таржимаси
plane	самолёт
taxi	такси
bike	велосипед
metro	метро
ticket	чипта
station	вокзал, бекат
airport	аэропорт
passport	паспорт

Сўз	Таржимаси
trip	сафар
way	йўл, йўналиш
left	чапга
right	ўннга; тўғри
straight	тўғри
stop	бекат
platform	платформа
flight	рейс, парвоз

Транспорт тури **by** орқали, артиклсиз берилади: *by bus, by car, by train* — пиёда юриш эса **on foot**. Ўзбек тилида «автобусда» дейишади, инглизчада эса **by bus**. Аниқ рейс take феъли билан айтилади: *take the 8 o'clock train*. Йўналиш: *turn left, turn right, go straight on*.

11. Иш ва ўқиш (26 сўз)

Сўз	Таржимаси
work	иш
job	иш (лавозим), иш жойи
office	офис
boss	бошлиқ, раҳбар
colleague	ҳамкасб
meeting	учрашув, йиғилиш
company	компания
teacher	ўқитувчи
student	талаба, ўқувчи
school	мактаб
university	университет
class	дарс, синф
lesson	дарс

Сўз	Таржимаси
homework	уй вазифаси
exam	имтиҳон
book	китоб
pen	ручка
pencil	қалам
paper	қоғоз
notebook	дафтар
question	савол
answer	жавоб
word	сўз
language	тил
English	инглиз тили
salary	маош, иш ҳақи

Work жой маъносида артиклсиз келади: *I'm **at work**, go **to work***. Job — саналадиган сўз, иш жойи ёки лавозимни билдиради: *a new job*. Олий ўқув юрти ҳам артиклсиз: *at university* (АҚШда *at college*).

12. Пул ва савдо (22 сўз)

Сўз	Таржимаси
money	пул
price	нарх
cash	нақд пул
card	карта (банк картаси)
change	қайтим, майда пул
receipt	чек
discount	чегирма
sale	чегирмали сотув
customer	мижоз, харидор

Сўз	Таржимаси
cheap	арзон
expensive	қиммат
free	текин
queue	навбат
shopping	харид, дўконма-дўкон юриш
wallet	ҳамён
coin	танга
note	банкнота
order	буюртма, буюртма бермоқ

Сўз	Таржимаси
bag	пакет, сумка
box	кути

Сўз	Таржимаси
basket	сават
delivery	еткизиб бериш

Money саналмайди: *much money, a lot of money*, лекин «moneys» дейилмайди. Нархни шундай сўрашади: *How much is it?* ёки *How much does it cost?* Предлог тўлов усулига қараб ўзгаради: *pay **by** card*, лекин *pay **in** cash*.

13. Телефон, интернет ва техника (16 сўз)

Сўз	Таржимаси
phone	телефон
computer	компьютер
laptop	ноутбук
internet	интернет
email	электрон почта
message	хабар
password	парол
app	илова

Сўз	Таржимаси
screen	экран
camera	камера
photo	сурат
TV	телевизор
website	сайт
file	файл
charger	зарядка
online	онлайн

Қўнғироқ қилиш — call ёки phone, иккаласи ҳам предлогсиз: *I'll **call you** tomorrow*, «call to you» эмас. Ўзбек тилида «сизга қўнғироқ қиламан» дейилади (-га қўшимчаси), инглизчада эса call you предлогсиз туради. Message иккита тўлдирувчи олади: *send **me a message***. Интернет ва телефонда — on: *on the internet, on my phone*.

14. Энг керакли феъллар (60 сўз)

Сўз	Таржимаси
be	бўлмоқ
have	эга бўлмоқ
do	қилмоқ
go	бормоқ
come	келмоқ
get	олмоқ
make	ясамоқ
take	олмоқ, олиб кетмоқ
give	бермоқ
want	хоҳламоқ, истамоқ
need	керак бўлмоқ
like	ёқтирмақ
love	яхши кўрмақ
know	билмоқ
think	ўйламоқ
say	демоқ
tell	айтиб бермоқ
ask	сўрамоқ

Сўз	Таржимаси
wake up	уйғонмоқ
get up	ўрнидан турмоқ
wash	ювмоқ
understand	тушунмоқ
study	ўқимоқ (таълим олмоқ)
learn	ўрганмоқ
teach	ўргатмоқ
play	ўйнамоқ
run	югурмоқ
walk	пиёда юрмоқ
sit	ўтирмақ
stand	турмоқ
open	очмоқ
close	ёпмоқ
start	бошламоқ
finish	тугатмоқ
help	ёрдам бермоқ
wait	кутмоқ

Сўз	Таржимаси
see	кўрмоқ
look	қарамоқ
watch	томоша қилмоқ, кузатмоқ
hear	эшитмоқ
listen	тингламоқ
speak	гапирмоқ
talk	суҳбатлашмоқ
read	ўқимоқ
write	ёзмоқ
eat	емоқ
drink	ичмоқ
sleep	ухламоқ

Сўз	Таржимаси
meet	учрашмоқ
live	яшамоқ
stay	қолмоқ
leave	кетмоқ, қолдирмоқ
arrive	етиб келмоқ
buy	сотиб олмоқ
sell	сотмоқ
pay	тўламоқ
cook	пиширмоқ
call	қўнғироқ қилмоқ, чақирмоқ
drive	машина ҳайдамоқ
use	фойдаланмоқ

Бу олтиш феъл кундалик нутқнинг катта қисмини қоплайди. Кўпчилигининг ўтган замон шакли нотўғри, шунинг учун шакллари алоҳида ёдлаш керак: *go* → **went**, *have* → **had**, *see* → **saw**, *take* → **took**, *buy* → **bought**, *make* → **made**, *give* → **gave**. Баъзилари предлогдан ажралмайди — уларни бирга ёдланг: *listen to music*, *wait for me*, *look at this*, *ask for help*.

15. Сифатлар (38 сўз)

Сўз	Таржимаси
good	яхши
bad	ёмон
big	катта
small	кичик
new	янги
old	эски; кекса; ёшда
young	ёш
long	узун, узоқ
short	қисқа
high	баланд, юқори
low	паст
hot	иссиқ
cold	совуқ
warm	илиқ
happy	бахтли, хурсанд
sad	маъюс, ғамгин
angry	жаҳли чиққан
tired	чарчаган
nice	ёқимли

Сўз	Таржимаси
beautiful	чиройли
easy	осон
difficult	қийин
fast	тез
slow	секин
strong	кучли
weak	кучсиз, заиф
clean	тоза
dirty	ифлос
full	тўла
empty	бўш
far	узоқ
wrong	нотўғри, хато
same	ўша, бир хил
different	бошқа, ҳар хил
important	муҳим
ready	тайёр
busy	банд
funny	кулгили

Сифат оддан олдин туради ва кўпайтирилмайди: *a new phone*, *new phones*. Ўзбек тилида ҳам сифат кўплик қўшимчасини олмайди, шунинг учун бу қоида сизга таниш. Қисқа сўзлар **-er/-est** орқали (*older*, *the oldest*), узунлари *more/most* орқали солиштирилади (*more important*). Ёш *old* сўзи билан айтилади: *she's three years old*.

16. Ёрдамчи сўзлар: олмошлар, сўроқлар, предлоглар (46 сўз)

Сўз	Таржимаси
I	мен
you	сен, сиз
he	у (эркак)
she	у (аёл)
it	у (нарса)
we	биз
they	улар
my	менинг
your	сенинг, сизнинг
his	унинг (эркакнинг)
her	унинг (аёлнинг)
their	уларнинг
this	бу
that	ана у, ўша
these	булар
those	анавилар, ўшалар
what	нима
where	қаерда
when	қачон
who	ким
why	нега
how	қандай
which	қайси

Сўз	Таржимаси
in	ичида, -да
on	устида, -да
at	-да (аниқ жойда, вақтда)
to	-га (йўналиш)
from	-дан
with	билан
for	учун
of	-нинг (қаратқич келишиги)
about	ҳақида
under	остида
between	ўртасида
and	ва
but	лекин
or	ёки
because	чунки
if	агар
so	шунинг учун
some	бир оз, баъзи
any	бирор, ҳар қандай
all	барча, ҳамма
many	кўп (саналадиган нарсалар билан)
very	жуда
not	эмас, -ма

Бу сўзлар алоҳида таржима қилинмайди — улар гапни ушлаб туради. Инглиз тилида эга мажбурий: **It is cold**, «Is cold» эмас. Ўзбек тилида эга кўпинча тушириб қолдирилади («бораман»), инглизчада эса **I go** дейиш керак. Саволда сўз тартиби ўзгаради: **Where do you live?** Ёнма-ён much (саналмайдиган сўзлар билан), more, too, also ва only сўзларини ёдлаган маъқул.

17. Мулойим сўзлар ва қисқа иборалар (16 сўз)

Сўз	Таржимаси
hello	ассалому алайкум
hi	салом
goodbye	хайр
please	илтимос
thank you	раҳмат
sorry	кечирасиз
excuse me	узр (мурожаат олдидан)
yes	ҳа

Сўз	Таржимаси
no	йўқ
OK	яхши, майли
welcome	хуш келибсиз
congratulations	табриклайман
good luck	омад
of course	албатта
maybe	балки
see you	кўришгунча

Бу ердаги баъзи ёзувлар — алоҳида сўз эмас, барқарор ибора: улар яхлит ёдланади. Excuse me — безовта қилишдан олдин, sorry — кейин айтилади. Please одатда илтимоснинг охирида туради: Two

tickets, please.

500 та сўзни ташлаб кетмай қандай ўзлаштириш мумкин

Беш юзта сўзни санай бошласангиз, тоғдек кўринади. Сўзни эмас, гуруҳни сананг: улар ўн еттита ва ҳар бири кунингизнинг бир таниш қисмини қоплайди. «Овқат ва ичимликлар» гуруҳи — дўконга бориш ва кафеда буюртма бериш; «Тана, соғлиқ ва шифокор» — шифокорга боришни бошидан охиригача.

Мана шу тартиб ишлайди:

1. Битта гуруҳни олиб, биладиган сўзларни чизиб ташланг. Одатда учдан бири қолади — тоғ уч баравар кичраяди.
2. Қолганидан бугунги кунингиз ҳақида беш гап тузинг. Дарсликдаги эмас, ўз кунингиз ҳақида.
3. Бир кундан кейин ўша беш гапни қарамай айтиб кўринг. Эсингизга тушмагани — шу ҳафтадаги аниқ рўйхатингиз.

Кейин мавзулар бўйича юринг: оила, уй ва кун тартиби турмушни чуқурроқ очади, сонлар, вақт ва нарх — сафарда керак бўлади, овқат ва ресторан эса дастурхон бошидаги буюртмагача олиб боради.

Ушбу рўйхатнинг тест билан бирга онлайн версияси: english.guru/uz/500-everyday-words/